

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrť leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamezne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vlačajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Ali si tudi konservativci hočemo kupiti mad- jarsko prijaznost?

Nikakor ne! tako postopanje bi najrajše popolnem prepuščali liberalcem, ako bi ti sami velike dače plačevali, katere so nam v 15letni dobi svojega gospodarjenja naložili. Ali ker tudi konservativci dače plačujemo, zato se moramo brigati, da težka bremena ne postajajo še večja, ampak da se kedaj vendar začenjajo polajševati. Ta srečni trenutek pa gotovo ne pride, dokler bodo nemški in madjarski liberalci gospodarili. In zakaj ne? Zato ne, ker je liberalna stranka do gospodarstva splezala po denarjih, ker se v njem ohranjuje in drži zopet z denarji in ker si je leta 1867., kedar se je z Madjari sklepala 10letna nagodba, tudi pomagala iz zadrege z denarji. To pa nam dela upravičeni strah, da bomo l. 1877. pri obnovljenju madjarske nagodbe zopet na denarjih kvar trpeli, če bodo še tedaj naši liberalci v dosedanji veljavi. Sicer že sedaj zoper tako kupovanje madjarske prijaznosti tu pa tam upijejo; ali naposled se utegnejo vendar Madjarom udati izgovorjaje se: sila kola lomi.

Zviti Madjari so l. 1867: dobro spoznali, da hočejo nemški liberalci edini gospodariti, naj velja, kar velja. In ovo gospodstvaželjno slabost so Madjari dobro porabili, ter k našim liberalcem djali: „ako že hočete z nami imeti skupno armado, skupnega ministra vnanjih zadev, skupni državni dolg, dobro! tedaj si pa naložite 70% skupnih stroškov, mi ne doplačujemo več, nego 30%.“ Liberalci so se sicer tukaj začeli kisló držati — a naposled so vendar z veseljem rekli: amen. — Toda sedaj sega Madjar še daleč in upa iz gospodstvaželnosti naših liberalcev še več izviti. Pravi namreč: „30% je za nas Madjare preveč, ako hočete, da pri l. 1867. sklenjeni nagodbi ostanemo, tedaj pa moramo dohodke pri užitinski dači (Verzehrungsstener) bratovski med seboj delivati t. j., vi morate nam Madjarom vsako leto veliko milijonov darovati.“ Užitnina je namreč pri nas visoka — kakih 200 milijonov — na Ogerskem

pa nizka — 50 milijonov. — Tedaj bi Madjari nam dajali po 25 milijonov, mi pa njim po 100 milijonov in bi njim tedaj 75 milijonov za njih prijateljstvo na leto plačevali. To je goropadna predrznost, ob enem pa očiten dokaz politične revnosti naših liberalcev, ker so se od Madjarov v take klešče spraviti dali!

Madjari namreč sedaj ponosno povdarjajo: „ali plačujte za naprej več, ali pa razderemo nagodbo, se ločimo popolnem od vas, razčesnemo Avstrijo in stvarimo — personalno — unijo.“ Ako naši liberalci rečejo: „ne, več ne plačamo“, potem bodo Madjari kmalu zahtevali lastnega ministra vnanjih zadev, lastne bankovce, lastno vojsko, h kateraj bi takoj poklicali vse svoje regimente domu na Ogersko. Naposled bi zaprli vse meje in pobirali colnino, vse kakor se je godilo ob času ogerskega punta l. 1848. Ker pa ni verjetno, da bi se na primer: cesarska rodbina, odločila za tako razkosanje Avstrije, zato bodo liberalci morali drugo leto ali se odločiti za večje plačevanje ali pa bodo morali — sramotno odstopiti in se umakniti konservativcem. Kajti le slovenski, poljski, česki in nemški konservativci nečemo niti madjarskega prijateljstva kupovati, niti Avstrije dati razčesnoti, ampak vsi hočemo Avstrijo začeti v red in mir spravljati ondi, kder so nas nemški in madjarski liberalci l. 1867. po sili ustavili! Bliža se tedaj za Avstrijo zopet preimeniten — odločilen čas!

Cerkvene zadeve.

Odbor za Slomšekov spomenik je v seji 3. sept. sprejel nasvete, vsled katerih se bo takoj začelo izdelovanje nagrobne plošče z latinskimi napisom, priredjenje Slomškovih slike pri krstnem kamnu v Ponkvi in pripravljanje črne plošče s slovenskim napisom, ki se bo vzdala steni rojstnega hrama Slomškovega. Za glavni spomenik v stolni cerkvi je arhitekt Hartl na Dunaju poslal sicer krasen načrt, ki se pa zavolj prevelikih stroškov, katere bi nja izvršenje stalo, ni mogel sprejeti.

Dr. Robič, kanonik in bivši profesor cerkvene zgodovine in prava na vseučilišču v Gradcu je 28. avg. petdesetletnico svojega duhovništva obhajal. Njegovi hvaležni učenci posebno iz graške pa tudi mariborske škofije so mu odposlali lepo latinsko pismo s pridjanimi 600 podpisi in 384 fotografijami. Tako so se mu dostojno zahvalili za lepe nauke, med katerimi se nabajajo tudi sledeče besede: „Nevesta Kristusova — sveta katoliška Cerkva — je naša mati, zedinjevalno središče narodov, prava podlaga človeške omiki; zato ne more drugače biti, kakor da narodi in človeška družba največji kvar in škodo trpite, kedar se ona iz javnega življenja potiskava in izpodriva.“

Nepotrebno pikanje so začeli nekateri prenapeti večjidel iz Pruskega k nam prišedši lutrovc zoper nas katoliške Štajerce in sicer po svojem lističu v Gradcu: „der steiermärkische Protestant.“ Ta pride sedaj po § 302 in 303 na tožno klop, ker je kat. Cerkvo zasramoval in na njene duhovnike ljudi ščuval k zaničevanju in sovraštvu.

Sv. misijone prepovedal je znani okrajni glavar celjski Haas v celem laškem okraju, češ, da bi se sicer bolezni zatrosile. Čudimo se, zakaj se neki mesta, trgi, večje vesi, toplíce, sejmovi, tovarne, fabrike, otroci v šolah itd. trpijo, vsaj se tukaj tudi mnogo in včasih še preveč ljudi shaja!

Frajmaurerji v Genfu na Švicarskem so skovali novo postavo, ki prepoveduje vsako katoliško službo božjo, tudi v hišah. Nekdanji rimski pagani so tudi tako delali.

Pruski cesar in lutrovski preganjalec katoliške Cerkve je dal iz kanonov, katere je na Francoskem zaplenil, vlti velikansk zvon za katoliško in stolno cerkvo v Kolinu, kder počivajo 3 sv. kralji. Že $\frac{1}{2}$ leta zaganjajo zvon, ki pa še niti ensamkrat ni zazvonil, ker se kladvo v njem nikamor ne gane, kakor da bi se sporočilo cerkvenega preganjalca navlašč branilo pri službi božji zadoneti. —

S strašansko hitrico je tiščal c. kr. predsednik kranjski vitez Widmann na odstavljenje g. Jož. Lesjaka, fajmoštra Sodraškega, ki je bil zaradi neke pridige o samomorivcu, kojega je bil prisiljen na blagoslovljeni zemlji pokopati, tožen in na 3 mesece v ječo obsojen pa je svitlega cesarja prosil za pomiloščenje, katero je tudi dobil. Ali okrajni glavar Kočevski g. Fladung je fajmoštra 2 dni poprej, brez ozira na to, da še rešitev prošnje ni prišla od cesarja, na ukaz g. Widmanna, odstavil službe, vzel cerkvene knjige in ustavil dohodke; 4 dni pozneje je še g. Widmann začasnemu oskrbniku ljubljanske škofije g. kanoniku Zupanu naložil 100 gld. kazni, ker ni hotel meni nič tebi nič župnika odstaviti, preden se poizve, kaj so cesar sklenoli. Naposled pride cesarsko pomiloščenje in sivolasi župnik se fari sam rad odpové; stra-

šansko bitra gg. Fladung in Widmann — pa nista opravila nič druga, kakor da sta pokazala, kako dobro bi sodila — na Prusko.

Gospodarske stvari.

Kako ribnike za karpe narejati in z njimi ravnati?

M Vrednost ribnika je največ odvisna od tega, da se lahko in zadosti vode v njega spustiti more in da se v njem mnogo hrane za ribe zarodi. Poslednja lastnost pa je zopet najbolj odvisna od ribnikovih tal in njegove globočine. Peščena tla dajejo sicer pičlo pa dobro hrano, ilovica in šota je v tem oziru dobra, še boljša pa so ilovnata prstenata tla, suh in top il je slab, še slabše pa kamenita tla. Povedano velja posebno o ribnikih za karpe.

Kdor si nove ribnike napravlja, ta mora pred vsem drugim gledati na to, da ima pritok in odtok vode v svojih rokah. Le malokdaj se ribniki delajo tako, da se zemlja izkoplje in pa izvozi. Navadno se narejajo ribniki na neravnih doličastih zemljiščih, prek ktera se potem na najnižjem mestu poprečni jez potegne in zgradi.

Taki jezovi se delajo navadno najbolj iz snovi, ki so pri rokah. Zajedno se pri tej priliki izkoplje tudi jama za ribe. Najboljše snovi za jez so il in glina. V peščeni zemlji se mora jezu podlaga iz ila dati, sicer vodo prepušča in ribnik se lahko posuši, če ni dovoljnega pritoka.

Devična zemlja daje največje zneske, ločje in zablatna zneske zmanjšuje.

Da se more iz ribnika voda izpustiti, se položi skozi jez poprečna cev na najnižjem mestu, ki se na vodni strani poljubno odpreti da. Navadno obstojijo take cevi iz močnih izdolbenih drevesnih brun, ki se v mehek mah položijo. Ako se na njih skorja nepoškodovana pusti, te cevi dosti bolje in dalje držijo. Narejajo take cevi tudi iz opeke (cegla) in iz žganih glinastih cevi, kakoršne so drenažne cevi. Vzidajo se potem s cementnim apnom. Na vodni strani se ta cev skozi steno iz zbitih desek ali pa skozi cementni zid položi. Cev se s pilekom ali zaklopo zapira in s pomočjo droga in vretena odpira. Včasih postavijo tudi po koncu stoječo cev, ktera na horizontalni navpično stoji. Na sprednji strani je od tal do vodinega površja z zatvornimi deskicami, ki druga nad drugo stoje, zaprta. Te deskice se dajo poljubno proč vzeti ali pa zopet noter postaviti, kakor pač kdo hoče ali vodo v ribniku napeti ali pa spustiti. Tam kjer mali potočici skozi ribnik tečejo, imajo te zatvorne deskice to dobro, da vodo v ribniku vedno jednako napeto vzdržujejo. Voda namreč čez najvišjo deskico in pa skozi navpično cev odteka in tako globočino vode poljubno zmenjavamo, ali deskice nastavlja ali jih odjemaj.